

**INFORMACJA
Z ZAKRESU PROFILU RYZYKA I POZIOMU KAPITAŁU
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W BYTOWIE
WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31-12-2018 ROK**

WSTĘP

Bank zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Ne 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”) w części ósmej dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji w niniejszym dokumencie zwanym dalej „ Informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Bytowie według stanu na dzień 31-12-2018 rok.

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Bank Spółdzielczy w Bytowie z siedzibą w Bytowie, ul. Wojska Polskiego 33, 77-100 Bytów, został wpisany do rejestru Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sadowego dnia 11 stycznia 2002 roku w dziale 1 pod numerem 000498483
2. W 2017 roku Bank Spółdzielczy prowadził działalność w następujących jednostkach organizacyjnych:
 - Bytów ul. Wojska Polskiego 33,
 - Oddział Miastko ul. Młodzieżowa 1,
 - Punkt Obsługi Klienta Kołczygłowy,
 - Punkt Obsługi Klienta Tuchomie,
 - Punkt Obsługi Klienta Lipnica,
 - Punkt Obsługi Klienta Konarzyny,
 - Punkt Obsługi Klienta Trzebielino,Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem bankowości internetowej.

Informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej Bank udostępnia osobom zewnętrznym, w szczególności klientom Banku oraz uczestnikom rynków finansowych z częstotliwością roczną.

Zebranie Przedstawicieli, na którym zatwierdzono roczne sprawozdanie finansowe odbyło się 31 maja 2019 roku.

Zaprezentowane dane ilościowe i jakościowe pochodzą w szczególności ze "Sprawozdania Finansowego Banku Spółdzielczego w Bytowie za 2018 rok".

II. 1) CELE STRATEGICZNE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI RODZAJAMI RYZYKA(CRR art..435)

1.Ryzyko kredytowe (w tym koncentracji, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz kredytów zabezpieczonych hipoteczne)

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowego portfela kredytowego;
- 2) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 5%;
- 3) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami na odsetki należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 35,0;
- 4) ograniczenie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności

- dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności: weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczenie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń ;
 - 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
 - 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfel aktywów o charakterze bankowym;
 - 5) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiającym podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów dużych ekspozycji określonych w CRR.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże;
- 2) ograniczenie łącznej kwoty dużych ekspozycji do poziomu 150% uznanego kapitału.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DTI) nie przekracza poziomów określonych w § 23.
- 2) stosowanie limitów LtV na maksymalnym poziomie;
 - a) 80% w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
 - b) 90% w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
 - c) 75% w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej;
 - d) 80% w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowy, lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.
- 3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów detalicznych, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych na nieruchomościach mieszkalnych, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 30 lat,
- 4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości m. In. Poprzez:
 - a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
 - b) zlecenie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 20% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących dotyczących odsetek.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) wdrożenie i weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

< przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 10 lat,
< udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza :

- a) 55% w przypadku gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
- b) 65% w przypadku gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
- c) 75% w przypadku gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom powyżej dwóch przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,

2.Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- 1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstania,
- 2) racjonalizację kosztów,
- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne,
- 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
- 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenia:

- systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
- procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

3.Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- Zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- Zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) Utrzymywanie przez Bank nadwyżki aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „ horyzoncie przeżycia wynoszącym 30 dni(tolerancja ryzyka płynności);,
- 2) Realizowanie strategii finansowania, o której mowa w ust.3;
- 3) Pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 4) Utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 5) Utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) przynajmniej na poziomie określonym w Planie Naprawy jako poziom ostrzegawczy w wysokości LCR – 100%, NSFR – 111%;
- 6) Finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne z zachowaniem limitu przyjętego w Systemie Ochrony;
- 7) Utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- 8) Zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych oraz funduszy własnych w pasywach)na poziomie nieujemnym;
- 9) Dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczenie udziału środków dużych deponentów;
- 10) Dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużanie terminów wymagalności;
- 11) Identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

4.Ryzyko stopy procentowej

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- Optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych; ,
- Ograniczenie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- Utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Lecz nie więcej niż 25% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka przeszacowania oraz 20% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka bazowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1. Ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
2. zmniejszenie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa),
 - b)oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
3. dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

5.Ryzyko walutowe

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- Obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- Zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- Minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1. dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
2. prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku ; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
3. utrzymywanie poziomu aktywów płynnych w walutach obcych, które zaspokoją wypływy netto w danej walucie obcej;
4. podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
5. niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

6.Ryzyko kapitałowe

Cele strategiczne dotyczące ryzyka kapitałowego zostały określone w obowiązującej w Banku strategii dotyczącej zarządzania i planowania kapitałowego.

7.Ryzyko operacyjne oraz ryzyko braku zgodności.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:

- Zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami praw, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi;
 - Zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
 - Dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumiany jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem , dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.
- Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1. identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
2. projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
3. sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
4. systematyczne podnoszenie kompetencji komórki ds. zgodności.

II.3)ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

1. Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:
 - 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
 - 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub komórkach organizacyjnych (zwane dalej „ zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w li.a);
 - b) działalność komórki ds. zgodności:
 - 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku z uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.
2. Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt2 lit a jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.
3. Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną , w ramach poziomu wymienionego w ust.1:
 - 1) pkt 1 funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
 - a) komórki kredytowe,
 - b) komórki depozytowe,
 - c) komórki księgowości,
 - d) komórki obsługi kasowej,

- e) komórka sprawozdawcza,
 - f) Administrator Systemów Informatycznych (ASI)
 - g) koordynator ds. ryzyka operacyjnego;
- 2) pkt 2 lit. a funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
- a) główny Księgowy,
 - b) Administrator Bezpieczeństwa Informacji (ASI),
 - c) stanowisko ds. sprawozdawczości, analiz i monitorowania ryzyk bankowych,
 - d) stanowisko ds. regulacji, przepisów i procedur bankowych;
- 3) pkt.2 lit. b funkcjonuje komórka ds. ryzyka braku zgodności.
4. Pracownicy/komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie o którym mowa w lit. a wykonują zadania związane z identyfikacją, pomiarem lub szacowaniem, kontrolą, monitorowaniem oraz sprawozdawaniem każdego istotnego ryzyka.

Rada Nadzorcza Banku:

Rada Nadzorcza systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu.

- 1) zatwierdza określony przez Zarząd, akceptowalny ogólny poziomu ryzyka oraz monitoruje jego przestrzeganie,
- 2) zatwierdza przyjętą przez Zarząd, strategię działania Banku oraz nadzoruje jej przestrzeganie,
- 3) zatwierdza przyjętą przez Zarząd Banku, strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz monitoruje jej przestrzeganie,
- 4) sprawuje nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem, nadzoruje ich przestrzeganie,
- 5) wybiera członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji,
- 6) monitoruje skuteczność wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania Bankiem,
- 7) sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków, o których mowa w § 8, w tym szczególności w ramach przypisanych im obowiązków, na pierwszym poziomie o drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w ust. 6 pkt 1 lit. a,
- 8) określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka działalności po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
- 9) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 10) corocznie ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku:

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójne ze strategią działania Bankiem, systemem zarządzania ryzykiem, w tym:

- 1) określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka,
- 2) opracowuje i przyjmuje strategię zarządzania ryzykiem,
- 3) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie procedur zarządzania ryzykiem oraz zapewnia wdrożenie planów w zakresie systemu zarządzania ryzykiem opracowuje i akceptuje politykę oraz zapewnia wdrożenie procedur; monitoruje ich przestrzeganie,
- 4) odpowiada za oszacowanie kapitału wewnętrznego na poziomie zapewniającym pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka,
- 5) zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie,
- 6) nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie,
- 7) nadzoruje wielkość i profil ryzyka,,
- 8) ustanawia odpowiednie zasady raportowania, w tym zasady raportowania Zarządu do Rady Nadzorczej; ustanawia zasady raportowania przez jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne Banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w Banku,
- 9) wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia systemu zarządzania w przypadku zmiany wielkości i

profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowanie systemu zarządzania,

10) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki wynagrodzeń.

11) Zatwierdza przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość.

Zarządzanie ryzykiem Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków oraz:

- 1) na pierwszym poziomie,
- 2) na drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w ust.6 pkt 1 lit. a, przy czym nadzór na tym poziomie przypisany jest Prezesowi Zarządu.

Komórka monitorująca ryzyko

Monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania komórki to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

II.4) Oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem (art.435.1.e)

Oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku, stanowi załącznik nr 1 do niniejszej informacji.

II.5) Oświadczenie Zarządu na temat ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności (art.435.1.f)

Oświadczenie Zarządu na temat ogólnego profilu ryzyka Banku zawierające kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez Bank, w którym tolerancję na ryzyko określone przez radę Nadzorczą stanowi załącznik nr 2 do niniejszej informacji.

II.6) OPIS SYSTEMU INFORMACJI ZARZADCZEJ

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki oraz monitorowanie dopuszczalnego poziomu.

W stosunku do ryzyka uznanego przez Bank za istotne opracowane zostały metody pomiaru oraz system raportowania, opisany szczegółowo w zasadach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Pomiar, monitorowanie poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego dokonuje stanowisko ds. sprawozdawczości, analiz i monitorowania ryzyk bankowych do Zarządu i Rady Nadzorczej.

System raportowania

Monitorowanie ryzyka stanowi część bieżącego procesu zarządzania ryzykiem i sprawozdawania o ryzyku w działalności Banku. System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku, umożliwia ocenę skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem i służy monitorowaniu przestrzegania limitów wewnętrznych. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością dostosowaną do wielkości i charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności banku oraz umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu działalności.

Pomiar, monitorowanie poszczególnych rodzajów ryzyka.

Prezes Zarządu nadzoruje zarządzanie na wszystkich ryzykami istotnymi występującymi w działalności Banku.

Do ryzyk istotnych Bank zalicza:

1) Ryzyko kredytowe i koncentracji

Ryzyko kredytowe Banku należy rozpatrywane jest w dwóch aspektach:

- 1) ryzyka pojedynczej transakcji,
- 2) ryzyka łącznego portfela kredytowego (w tym koncentracji zaangażowań),

System zarządzania ryzykiem kredytowym pojedynczej transakcji /kredytobiorcy obejmuje:

- 1) stosowanie metodyki oceny zdolności kredytowej, określone dla każdej z grup ekspozycji, charakteryzujących się podobnymi cechami;
- 2) przestrzeganie limitów jednostkowych koncentracji ekspozycji;
- 3) bieżący monitoring ustanowionych zabezpieczeń kredytowych;
- 4) przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów;
- 5) windykację i restrukturyzację oraz nadzór nad kredytami zagrożonymi;
- 6) kontrolę działalności kredytowej,
- 7) ocenę skali stosowanych odstępstw od standardów kredytowania ich wpływu na ryzyko.

W ramach funkcjonowania mechanizmów kontrolnych Bank:

- 1) wprowadza standardy kredytowe przy uwzględnieniu rodzaju produktu kredytowego, które określone są w zasadach kredytowania i normach zawartych w odpowiednich regulacjach kredytowych;
 - 2) ogranicza wysokość kredytu poprzez limity zaangażowań;
- 1) stosuje odpowiedni podział kompetencji w podejmowaniu decyzji kredytowych oraz klasyfikacji do grup ryzyka.

Zasady bezpiecznego zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego Banku obejmują działania polegające na:

- 1) dywersyfikacji ryzyka poprzez stosowanie limitów zaangażowań, zgodnie z ustawą Prawa Bankowego, limitów dużych ekspozycji i znacznych pakietów akcji, zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz Rekomendacji C; wysokości limitów przez Zarząd Banku dostosowane są do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku, zatwierdzonego w ramach założeń do planu ekonomiczno-finansowego,
- 2) stosowanie limitów dotyczących rodzajów kredytów;
- 3) analizie ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) badaniu ekspozycji zagrożonych;
- 5) przedsięwzięciach organizacyjno-kadrowych.

2) Ryzyko stopy procentowej

Bank mierzy ryzyko stopy procentowej dla dwóch istotnych rodzajów tego ryzyka:

- a) przeszacowania wynikającego z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- b) bazowego spowodowanego niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych w oparciu o:

- ◆ Lukę stopy procentowej,
- ◆ ocenę wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku,
- ◆ analizę wskaźników,
- ◆ testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) dopasowywanie (w ramach możliwości) terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz stóp referencyjnych.

Raportowanie ryzyka stopy procentowej dokonuje stanowisko ds. sprawozdawczości , analiz i monitorowania ryzyk bankowych w cyklach półrocznych dla Rady Nadzorczej, dla Zarządu i dla Zespołu Zarządzania Aktywami i Pasywami w cyklach kwartalnych,

Raport obejmuje w szczególności następujące elementy:

- strukturę bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko stopy procentowej,
- stopnia niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę
- stopy procentowe w podziale na poszczególne stopy referencyjne,
- poziomu ryzyka przeszacowania, bazowego, krzywej dochodowości i opcji klienta,
- analizy wskaźników,
- powiązań z innymi rodzajami ryzyka,
- wyników testów warunków skrajnych,
- stopnia realizacji i przestrzegania limitów.

3) Ryzyko walutowe

Bank mierzy ryzyko walutowe w oparciu o:

- ◆ wyznaczanie pozycji walutowych
- ◆ ocenę wpływu zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku,
- ◆ testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko walutowe poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) domykanie pozycji walutowych.

Raportowanie ryzyka stopy procentowej dokonuje stanowisko ds. sprawozdawczości, analiz i monitorowania ryzyk bankowych w cyklach półrocznych dla Rady Nadzorczej, dla Zarządu i Zespołu Zarządzania Aktywami i Pasywami w cyklach kwartalnych.

Raport obejmuje w szczególności następujące elementy:

- > strukturę bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko walutowe
- > wielkości pozycji walutowych,
- > powiązań z innymi rodzajami ryzyka,
- > wyników testów warunków skrajnych,
- > stopnia realizacji i przestrzegania limitów

2) Ryzyko operacyjne

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się z dwóch punktów widzenia:

- a) na podstawie incydentów /zdarzeń operacyjnych, które miały miejsce
- b) na podstawie oceny zdarzeń, które mogą zaistnieć/zdarzeń potencjalnych w oparciu o:
 - ◆ mapę ryzyka operacyjnego,
 - ◆ testy warunków skrajnych,
 - ◆ kluczowe wskaźniki ryzyka,
 - ◆ samoocenę ryzyka.

Bank ogranicza ryzyko operacyjne poprzez:

- a) wdrożenie regulacji wewnętrznych opisujących realizowane w Banku procesy, systemy i oferowane klientom produkty,
- b) wydawanie rekomendacji lub zaleceń, które pozwalają na zminimalizowanie ryzyka,
- c) stosowanie mechanizmów kontrolnych m.in. wprowadzenie w Banku systemu zatwierdzania/akceptacji na drugą rękę regularne przeprowadzanie kontroli wewnętrznych),
- d) transferowanie ryzyka,
- e) stosowanie planów ciągłości działania.

Raportowanie ryzyka stopy procentowej dokonuje Koordynator w cyklach kwartalnych raport obejmuje w szczególności następujące elementy

- ocenę profilu ryzyka operacyjnego,
- monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka w ty przyjętych limitów,
- kontrolę realizacji celów strategicznych,
- ocenę podejmowanych decyzji,

3) Ryzyko płynności

Bank zarządza, w tym mierzy ryzyko płynności w trzech horyzontach czasowych:

- a) płynności bieżącej,
- b) płynności krótkoterminowej (do 30 dni) stosując przepływy pieniężne,
- c) płynności strukturalnej (wynikającej z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, w tym płynności średnio i długoterminowej) stosując:
 - ♦ ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu , uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego)
 - ♦ zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych – lukę płynności,
 - ♦ analizę wskaźników płynnościowych,
 - ♦ ocenę poziomu aktywów płynnych,

Raportowanie ryzyka stopy płynności dokonuje stanowisko ds. sprawozdawczości , analiz i monitorowania ryzyk bankowych w cyklach miesięcznych dla Zarządu kwartalnie dla Zespołu Zarządzania Aktywami i Pasywami dla Rady Nadzorczej w cyklach półrocznych,

Raport obejmuje w szczególności następujące elementy:

- strukturę i stabilność źródeł finansowania działalności Banku ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
- stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych,
- wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
- analizy wskaźników płynności,,
- ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
- wyników testów warunków skrajnych,
- > stopnia przestrzegania limitów.

6) Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe.

Szacowanie jakościowe odbywa się w dwóch wymiarach:

- 1) oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić (w ramach ryzyka operacyjnego),
- 2) oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane w o rejestr naruszeń compliance.
- 3) Opiniuje nowe produkty lub procesy pod kątem ryzyka ewentualnego wystąpienia zdarzeń compliance,
- 4) Opiniuje procedury, o których mowa w obowiązujących w Banku zasadach opracowywania i wprowadzania regulacji wewnętrznych, wewnętrzne pod kątem ich zgodności z zewnętrznymi przepisami prawa oraz występowania ewentualnych zapisów, które mogłyby wygenerować naruszenie compliance,
- 5) Monitoruje terminowość i zakres aktualizacji procedur, o których mowa w obowiązujących w Banku zasadach opracowywania i wprowadzania regulacji wewnętrznych.

4) Ryzyko kapitałowe

Bank mierzy ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) wyznaczanie wymogów kapitałowych, w ramach kapitału regulacyjnego.
- b) szacowanie kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
- c) ocenę współczynników kapitałowych,
- d) ocenę realizacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych;
- e) dokonywanie testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych.

Raportowanie ryzyka kapitałowego dokonuje stanowisko ds. sprawozdawczości, analiz i monitorowania ryzyk bankowych w cyklach półrocznych dla Rady Nadzorczej w cyklach kwartalnych dla Zarządu i Zespołu Zarządzania Aktywami i Pasywami.

Raport obejmuje w szczególności następujące elementy:

- Poziomu, struktury zmian w funduszach własnych,
- Poziomu uznanego kapitału,
- Poziomu współczynników kapitałowych, w tym struktury i zmian w aktywach ważonych ryzykiem,
- Poziomu i struktury kapitału wewnętrznego,
- Wyniki testów warunków skrajnych

II.7) Oświadczenie Rady Nadzorczej zawierające informację o spełnieniu przez członków Rady Nadzorczej wymogów określonych w art.22aa

Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i oświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, dających rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków, dokonywaną odpowiednio przez zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej.

III .RYZIKO PŁYNNOŚCI I POZYCJI PŁYNNOŚCIOWEJ (REKOMENDACJA P)

III. 1) Rola i zakres odpowiedzialności w zarządzaniu ryzykiem płynności:

Pierwszy poziom zarządzania ryzykiem płynności stanowi komórka zarządzająca operacyjnie tym ryzykiem w zakresie lokowania nadwyżek środków. W Banku Spółdzielczym w Bytowie jest to Zespół Finansowo-Rachunkowy. Do jego zadań w szczególności należy zarządzanie płynnością bieżącą, krótkoterminową i długoterminową, w tym: lokowanie i utrzymywanie na wymaganym poziomie środków na rachunku, minimum depozytowego, lokowanie pozostałych dostępnych środków na lokaty ujmowane jako aktywa płynne w nadzorczych miarach płynności lub też we wpływach w rachunku wskaźnika LCR, ograniczanie ryzyka płynności poprzez dopasowywanie terminów zapadalności aktywów do terminu wymagalności pasywów w sytuacji znaczących depozytów, których wycofanie Bank uzna jako wysoce prawdopodobne. W celu optymalizacji rentowności Bank stosuje również w każdym dniu roboczym zasadę zakładania automatycznego depozytu O/N. Główną działalnością Banku jest działalność kredytowo-depozytowa, która jest poprzez dedykowane ku temu komórki.

Komórką monitorującą jest stanowisko ds. sprawozdawczości, analiz i monitorowania ryzyk bankowych. Do tej komórki należy w szczególności: codzienne wyznaczanie pozycji płynnościowej w zakresie nadzorczych miar płynności oraz wskaźnika LCR, informowanie jednostki zarządzającej IPS o wynikach dokonywanych pomiarów, sporządzanie miesięcznych analiz dotyczących zarządzania ryzykiem płynności zawierających w szczególności:

Analizę źródeł finansowania, analizę urealnionej luki płynności, analizę kwoty środków do natychmiastowej dyspozycji, dokonywanie kwartalnych testów warunków skrajnych.

III.2) Sposób pozyskiwania finansowania działalności:

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów sektora niefinansowego i budżetowego. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów. Bank oferuje swoim klientom depozyty z pierwotnym terminem wymagalności powyżej jednego roku. Skalę działalności dostosowuje do możliwości stabilnego finansowania Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowych źródeł z Banku Zrzeszającego. W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony IPS.

III.3) Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania Płynnością

Z uwagi na niewielką skalę działalności Banku funkcje zarządzania ryzykiem są centralizowane. Za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności odpowiada Zarząd Banku. Zadania związane z utrzymywaniem płynności Banku wykonywane są przez głównego, a zadania związane z pomiarem, monitorowaniem ryzyka płynności w Banku wykonuje stanowisko ds. sprawozdawczości, analiz i monitorowania ryzy bankowych

III.4) Zasady funkcjonowania w ramach zrzeszenia:

Bank jest zrzeszony w ramach Zrzeszenia SGB i jest również uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W zakresie zarządzania ryzykiem płynności w ramach zrzeszenia SCB Bank Zrzeszający:

- > Prowadzi rachunki bankowe Banku, za pomocą których przeprowadzane są rozliczenia pieniężne i
- > utrzymywana jest rezerwa obowiązkowa,
- > prowadzi inne rachunki Banku,
- > dokonuje rozliczeń międzybankowych,
- > prowadzi odrębny rachunek na którym utrzymywane są aktywa w związku z realizacją obowiązków wynikających z uczestnictwa w systemie SGB
- > udziela kredyty w ramach rachunku bieżącego Bankom spółdzielczym zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Banku Zrzeszającego,
- > pośredniczenie w zakupie przez Banki spółdzielcze papierów wartościowych.

Bank jest członkiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje:

- udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego,
- ustalanie limitów ryzyka płynności,
- monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- opracowanie procedur dotyczących zarządzania ryzykami.

Na datę sporządzenia niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum):

III.5) Rozmiar i skład nadwyżki płynności Banku na 31-12-2018 rok.

Nadwyżka płynności w tym:	215 789 372,65
Kasa	4 415 981,00
Środki na rachunku bieżącym w SGB-Bank	6 232 872,19
Lokata O/N	4 240 519,46
Lokaty terminowe	200 900 000,00

III.8) Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR przedstawiają się następująco:

Zgodnie z uchwałą nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17-12-2008 roku w sprawie ustalenia wiążących bank norm płynności, Bank dokonuje kalkulacji nadzorczych miar płynności na każdy dzień roboczy.

Powyższe normy dotyczą płynności długoterminowej (wskaźnik M3, M4) i kształtowały się na następującym poziomie:

	Nazwa	Wielkość	limit wynikający z przepisów
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (B1/A5)	2,91	1,0
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi ((b1+B2)/(A5+a4))	5,41	1,0

III.8) Dodatkowo, zgodnie z wymogami nałożonymi przez Rozporządzenie CRR oraz wydanymi do niego aktami delegowanymi, Bank oblicza w każdym dniu roboczym wskaźnik LCR.

Powyższy wskaźnik prezentuje, w jakim stopniu Bank jest zabezpieczony przed sytuacją skrajną utrzymującą się przez okres 30 dni, wynikająca z zakłócenia równowagi pomiędzy wpływami i wypływami płynności i wynosił na koniec 2018 roku:

Wskaźnik LCR	Wartość minimalna	Wartość na 31-12-2018 rok
	100%	277,5

III.8) Urealniona luka płynności dla najbliższych przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności przedstawiają się następująco:

W celu posiadania pełnej oceny strukturalnej posiadanych aktywów i pasywów dokonuje się analizy rozkładu ich zapadalności/wymagalności w poszczególnych przedziałach czasowych obliczając wskaźniki tzw. luki płynności.

Bank stosuje schematy urealniania terminów zapadalności wybranych, kluczowych z punktu widzenia płynności, pozycji aktywów i pasywów. Na podstawie urealnionych wartości Bank oblicza wskaźniki skumulowanej luki płynności. Wskaźnikami luki są stosunki w poszczególnych przedziałach czasowych skumulowanych wartości aktywów do pasywów. Przyjmuje się, że wskaźniki luki płynności, w przedziałach czasowych do 1 roku, powinny przyjmować wartości wyższe od 1, co wskazuje na nadwyżkę posiadanych aktywów dostępnych do pokrycia bieżących zobowiązań natomiast w przedziałach czasowych powyżej 1 roku powinny przyjmować wartość poniżej 1, co świadczy o wystarczającej wielkości pasywów do sfinansowania aktywów. Analiza urealnionych terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów wykazała, że limity dotyczące wskaźników luki we wszystkich okresach zostały dotrzymane.

Przedział płynności	Do 7 dni	Do 1 miesiąca	Od 1-3 miesięcy	Od 3-6 miesięcy
Luka bilansowa prosta	43 990	121 272	215 545	234 167
Luka bilansowa skumulowana	-595	-44 585	-121 867	-216 140
wskaźnik luki	2,64	5,45	8,51	8,73

III.9) dodatkowe zabezpieczenie płynności w ramach zrzeczenia.

Bank w ramach zabezpieczenia płynności może skorzystać z oferowanych przez bank zrzeczający instrumentów płynnościowych, tj. kredytu w rachunku bieżącym, kredytu rewolwingowego oraz innych kredytów celowych.

Dodatkowo, Bank będąc uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, może skorzystać z mechanizmu pomocowego w ramach powyższego Systemu.

III.10) aspekty ryzyka płynności, na które Bank jest narażony i które monitoruje.

Czynnikami, które mogą narazić Bank na ryzyko płynności są:

- 1) niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów,
- 2) przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przepływów pieniężnych.

III.11) Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania.

Bank zdywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- Różny charakter depozytów : depozyty terminowe i bieżące.

III.12) Techniki ograniczania ryzyka płynności

Bank ogranicza ryzyka płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów Systemu Ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,

- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności.

III.12) Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności łącznie z dodatkowymi wskaźnikami, dla których Bank nie ujawnia danych.

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
- 2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączenie banków,
- 3) płynność dzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia,
- 4) płynność bieżąca- zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni,
- 5) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie przypadającym w okresie 30 kolejnych dni,
- 6) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 1 miesiąca i do 12 miesięcy,
- 7) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 12 miesięcy,
- 8) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku Zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

III.14) Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności na rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą)

Przed planowanym zaangażowaniem Banku (lub zwiększenia zaangażowania) w instrumenty finansowe dokonuje się analizy wpływu planowanej transakcji m.in. na poziom ryzyka płynności.

W zakresie oceny wpływu na poziom ryzyka płynności bada się co najmniej:

- 1) zmianę wysokości nadzorczych miar płynności,
- 2) zmianę kształtu zestawienia urealnionych terminów płatności aktywów i pasywów Banku,
- 3) wpływ transakcji na poziom limitów wewnętrznych ograniczających ryzyko płynności,
- 4) czas obejmujący moment złożenia dyspozycji o wykupie instrumentów finansowych, a otrzymaniem środków na rachunek

III.15) Wykorzystanie sposobów testów warunków skrajnych.

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczenia poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

III.16,17) Opis scenariuszy testów warunków skrajnych i wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia ich wyniki.

Przeprowadzaniem testów warunków skrajnych zajmuje się Spółdzielnia, zgodnie z następującymi scenariuszami opisanymi w Grupowym Planie Naprawy:

- 1) scenariuszem systemowym zakładającym kryzys makroekonomiczny, opartym na scenariuszu przygotowanym przez Narodowy Bank Polski, w którym występuje wzrost należności zagrożonych, wpływ depozytów i zmian rynkowych stóp procentowych,
- 2) scenariuszami indywidualnymi zakładającymi:
 - a) materializację ryzyka koncentracji ekspozycji kredytowych,,
 - b) wzrost kosztu finansowania depozytów,
 - c) spadek stóp procentowych.
- 3) scenariuszem mieszanym, uwzględniającym kombinację zdarzeń mających wpływ na cały system i indywidualnych, następujących jednocześnie i wchodzących ze sobą w interakcje, który zakłada kryzys na rynku rolnym.

III.18) Polityka w zakresie utrzymywania rezerwy płynności.

W celu utrzymania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów, które mogą być natychmiast przez Bank wykorzystane jako źródło środków płynnych.

Bank zgodnie z określonymi celami strategicznymi, tak zarządza wysokością rezerw płynności, aby zapewnić utrzymanie na bezpiecznym poziomie nadzorcze miary płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych.

III.19) Ograniczenia regulacyjne w zakresie transferu płynności w ramach zrzeczenia.

Bank, w ramach zrzeczenia ma możliwość pozyskać środki z banku zrzeczającego w wysokości do 250% funduszy własnych Banku.

Dodatkowo, będąc uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SHB, może również skorzystać ze środków Funduszu Pomocowego w wysokości do 20% środków stanowiących ten Fundusz.

IV. W zakresie zarządzania na podstawie art.435 ust.2 Rozporządzenia CRR

1.2).Zasady rekrutacji członków Zarządu i Rady Nadzorczej oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy specjalistycznej, (art.435.2.), zasady zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej, jego celów i wszelkich odpowiednich zadań określonych, oraz zakresu ,w jakim te cele i zadania zostały zrealizowane.

Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku objęci są oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, dających rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków, dokonywaną przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej oraz przez Radę Nadzorczą oceny członków Zarządu.

W Banku obowiązuje „Regulamin działania Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego „w którym są zasady oceny kwalifikacji członków Rady Nadzorczej działającej jako organ kolegialny.

Celem oceny jest stwierdzenie czy członkowie Rady Nadzorczej są w stanie sprawować nadzór nad działalnością Banku, a także czy posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji czynności nadzorczych oraz czy ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

Ocena dokonywana jest w odniesieniu do:

- każdego członka Rady Nadzorczej z osobna – ocena indywidualna,
- całego składu osobowego Rady Nadzorczej – ocena kolegialna.

Ocena indywidualna dokonywana poszczególnych członków Rady Nadzorczej obejmuje:

- ustalenie czy osoba oceniana posiada kwalifikacje niezbędne do sprawowania funkcji nadzorczych (wiedza, umiejętności i doświadczenie),
- ustalenie czy zaistniałe fakty i okoliczności mają wpływ na reputację Banku.

Ocena indywidualna dokonywana jest jako ocena następcza – w trakcie kadencji Rady Nadzorczej.

Osoba oceniana w trybie indywidualnej oceny zobowiązana jest przedłożyć w siedzibie Banku arkusz informacyjny. W celu umieszczenia w materiałach załączonych na posiedzenie Zebrania Przedstawicieli.

Ocena indywidualna dokonywana jest corocznie, w terminie 6 miesięcy ,po upływie roku obrotowego i obejmuje okres, za który sporządzane jest sprawozdanie Rady Nadzorczej, kierowane do przyjęcia przez Zebranie Przedstawicieli.

Ocena indywidualna dokonywana przez Zebranie Przedstawicieli obejmuje wszystkich członków Rady Nadzorczej, którzy zostali wybrani na Zebraniu Przedstawicieli. Ocena ta ma formę Uchwały Zebrania Przedstawicieli.

Nadto osoba oceniana zobowiązana jest w trakcie pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej do złożenia informacji w Prezydium Rady Nadzorczej, w przypadku gdy:

- kwalifikacje, a także wymogi dotyczące reputacji osobistej osoby ocenianej wymaganej przy pełnieniu funkcji w Radzie Nadzorczej ulegają zmianie,
- zaistnieją fakty lub okoliczności mogące powodować wystąpienie ryzyka reputacji przez Bank na skutek utraty dobrej reputacji osobistej przez członka Rady Nadzorczej, mogące wywołać negatywne skutki w odbiorze wizerunku Banku przez klientów, członków, Komisję Nadzoru Finansowego, Związek Rewizyjny lub Bank Zrzeczający.

Reputację członka Rady Nadzorczej należy uznać za nieposzlakowaną, jeżeli nie uzyskano dowodów, że jest inaczej.

Ocena kolegialna Rady Nadzorczej, działającej jako organ, obejmuje:

- ocenę ostrożnego i stabilnego nadzoru nad zarządzaniem Bankiem,
- ocenę reputacji Banku jako pochodnej działań członków Rady Nadzorczej.

Ocena kolegialna dokonywana jest w oparciu o arkusz informacyjny.

Ocena Rady Nadzorczej jako organu kolegialnego dokonywana jest przez podjęcie uchwały przez Zebranie Przedstawicieli, przyjmującej lub odrzucającej sprawozdanie Rady Nadzorczej.

W Banku funkcjonuje „Regulamin działania Zarządu Banku „.Bank dokonuje oceny kwalifikacji członków Zarządu, działającego jako organ kolegialny, w trakcie pełnienia funkcji.

Celem oceny jest stwierdzenie czy członkowie Zarządu dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w ty prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych, a także czy posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem oraz czy ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

3.)Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowanych przez członków organu zarządzającego (art.435.2a)

Członkowie Zarządu nie zajmują stanowisk dyrektorskich.

V. OPIS SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru i profilu ryzyka i skali działalności Banku.

Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/komórkach organizacyjnych Banku zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony(poziomach).

Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Komórki pierwszej obrony odpowiedzialne są za zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.

Na drugą linię obrony składa się zarządzanie przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach i komórkach organizacyjnych niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie. Druga linia obrony odpowiedzialna jest m. in. za monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych, przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych, ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych, matryce funkcji kontroli ,prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz raportowanie o tych nieprawidłowościach.

Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB. Audyt wewnętrzny odpowiedzialny jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

Celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizacja wyznaczonych celów, w tym usprawnienie realizacji zadań Banku oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnego jego funkcjonowania, przyczyniające się w szczególności do zapewnienia:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,

- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

VI. ZASADY USTALANIA STAŁYCH I ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRADZEŃ PRACOWNIKÓW, KTÓRYCH DZIAŁALNOŚĆ MA ISTOTNY WPŁYW NA RYZYKO BANKU.

Zasady ustalania wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku zostały zawarte w „Polityce wynagrodzeń pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na ryzyko Banku Spółdzielczego w Bytowie”

Celem opracowania i wdrożenia Polityki wynagradzania, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka (zwanych dalej pracownikami istotnymi) Banku Spółdzielczego, zwanej dalej „Polityką” jest:

- 1) określenie zasad ustalania stałych i zmiennych składników wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Bytowie, zwanym dalej „Bankiem”, wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku, poz.637,
- 2) wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i nie zachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą skłonność do ryzyka,
- 3) wspieranie realizacji strategii działalności oraz ograniczanie konfliktu interesów.

Do stanowisk istotnych o których mowa w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów w Banku zalicza się:

- 1) Członków Rady Nadzorczej,
- 2) Członków Zarządu.

Z uwagi na fakt, że Bank nie udziela kredytów przekraczających 5 mln. EUR oraz Bank nie posiada jednostek istotnych w rozumieniu Rozporządzenia 575/2013 PE, do stanowisk istotnych nie zalicza się innych stanowisk.

Do składników wynagradzania zalicza się:

Wyszczególnienie	Stale składniki wynagrodzenia	Zmienne składniki wynagrodzenia
Przewodniczący Rady Nadzorczej	Wynagrodzenie w formie ryczałtu za udział w posiedzeniach oraz udział w szkoleniach, których koszt ponosi Bank	Brak
Członkowie Rady Nadzorczej	Wynagrodzenie w formie ryczałtu za udział w posiedzeniach oraz udział w szkoleniach, których koszt ponosi Bank	Brak
Członkowie Zarządu	Stale składniki wymienione w § 2 pkt 1	Premia uznaniowa
Pozostali pracownicy	Stale składniki wymienione w § 2 pkt 1	Premia uznaniowa

1. Wysokość wynagradzania członków Rady Nadzorczej ustala Zgromadzenie Przedstawicieli.
2. Rada Nadzorcza otrzymuje tylko stałe składniki wynagrodzenia.
3. Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza.
4. Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla pracowników ustala Zarząd.
5. Łączna kwota wypłaconych zmiennych składników wynagradzania osobom zajmującym stanowiska istotne w Banku za dany rok nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego do poziomu, który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej i nie może przekroczyć wraz z narzutami 2% funduszy własnych Banku oraz nie więcej niż 10% wyniku finansowego brutto zweryfikowanego przez biegłego rewidenta.

6. Stosując zasadę proporcjonalności Bank wypłaca całość premii uznaniowej po przyznaniu, z uwzględnieniem ust.3.
7. Wysokość zmiennych składników wynagradzania nie może być wyższa niż 30% osiąganego w danym roku przez osób zajmujących stanowiska istotne wynagrodzenia zasadniczego, a wynagrodzenie zasadnicze powinno mieć taką wysokość, aby Bank mógł prowadzić elastyczną politykę wynagrodzeń w zakresie zmiennych składników.

VII. INFORMACJE ILOŚCIOWE W ZAKRESIE SKŁADNIKÓW WYNAGRADZANIA W PODZALE NA STAŁE I ZMIENNE WYNAGRODZENIE

Oceny efektów pracy członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w terminie wykonania planu ekonomiczno-finansowego i Strategii działania, w terminie do II kwartału roku następującego po okresie oceny, w oparciu o kryterium ilościowe oraz jakościowe.

Ocena efektów pracy obejmuje następujące wskaźniki Banku osiągnęte w ostatnich trzech latach (**kryterium ilościowe**) w odniesieniu do założeń planu ekonomiczno-finansowego i Strategii działania:

- a) Zysk brutto,
- b) Jakość portfela kredytowego,
- c) Współczynnik kapitałowy (wypłacalności).

Oceni podlega stopień wykonania wymienionych w ust.9 wskaźników w odniesieniu do planu finansowego w poszczególnych latach podlegających ocenie oraz stosunku do założeń przyjętych w planie ekonomiczno-finansowym i Strategii działania na dany rok. Zmienne składniki są przyznawane w przypadku, gdy w każdym z ostatnich trzech lat, za który przeprowadzana jest ocena planu w zakresie niżej wymienionych wskaźników jest zrealizowany:

- a) co najmniej 80% planowanego zysku,
- b) jakość portfela kredytowego nie przekracza średniego wskaźnika w zrzeczeniu, określonego w informacji sporządzonej przez SGB-Bank SA w Poznaniu, wg stanu na dzień 31 grudnia danego roku,
- c) Współczynnika kapitałowego (wypłacalności) wynosi nie mniej niż 14%.

Kryteria jakościowe oceny członków Zarządu przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania to:

- a) uzyskane absolutorium w okresie oceny,
- b) pozytywna ocena rękopisami należytego wykonania obowiązków, zgodnie z art.22 aa ustawy Prawo bankowe,
- c) ogólna dobra ocena przez Radę Nadzorczą realizacji zadań zawartych w planie ekonomiczno-finansowym w okresach objętych oceną.

W przypadku zagrożenia nie spełnienia wymogów ostrożnościowych lub zagrożenia upadłością zmiennych składników nie przyznaje się.

Oceny efektów pracy pracowników, nie będących członkami Zarządu dokonuje Zarząd.

Zbiornicze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń Zarządu wg stanu na 31-12-2018 rok .

1. Wartość wynagrodzeń trzech członków Zarządu za rok obrotowy 2018 rok wyniosła według poniższej tabeli:

ROK	wynagrodzenie stałe	premia za rok 2018	ogółem wynagrodzenie
2018	412 800,00	118 657,00	531 457,00

VIII. ILOŚĆ POSIEDZEŃ RADY NADZORCZEJ, KTÓRA SPRAWUJE NADZÓR NAD POLITYKA WYNAGRODZEŃ

W 2018 roku Rada Nadzorcza odbyła 6 protokołowanych posiedzeń.

IX. INFORMACJA O SUMACH STRAT BRUTTO

Ryzyko operacyjne to ryzyko poniesienia przez Bank strat, wynikających z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów informatycznych lub zdarzeń zewnętrznych.

Bank obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę podstawowego wskaźnika (BIA).

Klasyfikacja zdarzeń operacyjnych służy identyfikacji przyczyn powstawania tych zdarzeń, pomiarowi ryzyka operacyjnego oraz wykorzystania narzędzi statystycznych.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego zgodnie z Rekomendacją M KNF obejmuje 7 kategorii.

Proces ewidencji incydentów ryzyka operacyjnego realizowany jest za pomocą programu informatycznego wspomagającego zarządzanie ryzykiem operacyjnym, który umożliwia rejestrację, analizę pomiar i monitorowanie ryzyka.

W 2018 roku zarejestrowano łącznie 90 incydentów ryzyka operacyjnego o łącznej wartości strat 31 178,16 zł. Limit kapitału na ryzyko operacyjne nie został przekroczony.

Zarejestrowane zdarzenia ryzyka operacyjnego dotyczą głównie:

1. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów.
2. Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2018 roku:

Lp.	Podział wg kategorii	Razem	Straty w tys. zł
1	Oszustwa wewnętrzne	0	-
2	Oszustwa zewnętrzne	0	-
3	Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	0	-
4	Klienci, produkty i praktyki operacyjne	0	-
5	Szkody w rzeczowych aktywach trwałych	1	-
6	Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	17	-
7	Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	90	31 178,16
	Razem		31 178,16

W celu ograniczenia ryzyka operacyjnego, w Banku podejmowane były działania prewencyjne, polegające między innymi na:

- podjęciu czynności na rzecz sprawnego działania bankomatów w związku z rosnącym znaczeniem samoobsługi klientów,

W 2018 roku nie odnotowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które istotnie wpłynęłyby na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku.

X.FUNDUSZE WŁASNE ZGODNIE Z ZAPISAMI ROZPORZĄDZENIA 1423/13 UE

1. Fundusze własne stanowią:

- a) Fundusz udziałowy tworzony z wpłat członkowskich,
- b) Fundusz zasobowy tworzony z podziału zysku netto,
- c) Fundusz rezerwowy tworzony z podziału zysku netto,
- d) Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej, który tworzy się z

podziału zysku netto,

e) Kapitał z aktualizacji wyceny

f) Pozycje pomniejszające fundusze własne – wartości niematerialne i prawne netto.

Bank posiada fundusze własne odpowiadające wymogom nadzorczym oraz dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności tj. na poziomie zapewniającym stabilną sytuację ekonomiczną.

2. Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31-12-2018 roku.

Wyszczególnienie	Kwota w zł
FUNDUSZE PODSTAWOWE	38 802 080,79
1 Fundusz udziałowy w ramach korekt okresu przejściowego	462 400,00
2. Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy)	36 509 905,60
3. Skumulowane inne całkowite dochody (kapitał z aktualizacji wyceny)	499 125,14
4. Fundusze ogólnego ryzyka bankowego	1 350 000,00
5. Inne wartości niematerialne i prawne	- 19 349,95
6. Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier 1	
7. Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym dla wartości niematerialnych i prawnych	
	38 802 080,79
Kapitał Tier 1	
FUNDUSZE WŁASNE	38 802 080,79

W 2018 roku nastąpiło zwiększenie funduszu zasobowego ogółem o kwotę z podziału nadwyżki bilansowej za 2017 rok .

XI. ZASADY SZACZOWANIA KAPITAŁU WEWNĘTRZNEGO

Bank Spółdzielczy w Bytowie stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- metodę podstawowego wskaźnika w zakresie ryzyka operacyjnego,
- metodę podstawową w zakresie ryzyka walutowego.

Bank stosuje współczynnik wsparcia, o którym mowa w § 501 Rozporządzenia CRR. Wartość aktywów ważonych ryzykiem obliczonych dla ekspozycji wobec małego lub średniego przedsiębiorcy (MŚP), zaliczonych do ekspozycji wobec przedsiębiorstw , ekspozycji detalicznych lub ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach, Bank dodatkowo mnoży przez współczynnik wsparcia równy 0,7619.

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia wobec (MŚP) dla każdej z klas ekspozycji według stanu na 31-12-2018 rok.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota w zł
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	111 861,00
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	311 332,40
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	57 398,00
4.	Ekspozycje wobec instytucji	0,00
5.	Ekspozycje detaliczne	425 085,57
6.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	1 444 148,35
7.	Ekspozycje w pełni i całkowicie zabezpieczone hipoteką na nieruchomości mieszkalnej	1 458 934,00
8.	Ekspozycje w pełni i całkowicie zabezpieczone hipoteką na nieruchomości komercyjnej	2 709 722,41
9.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	- 2 227,60
10.	Ekspozycje kapitałowe	267 565,12
11.	Inne ekspozycje	192 574,56
	RAZEM	6 976 393,81

2. Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wewnętrznych wymogów kapitałowych na ryzyko kredytowe i operacyjne według stanu na dzień 31-12-2018 roku. Wyliczenia zostały dokonane zgodnie z „Procedurą wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego w Bank Spółdzielczym w Bytowie.

Rodzaj ryzyka	Wewnętrzny wymóg kapitałowy	Alokacja kapitału według wymagań dla filaru I	Alokacja dodatkowego kapitału wymagań dla filaru II
Ryzyko kredytowe	7 366 393,81	6 976 393,81	390 000,00
Ryzyko rynkowe			
Ryzyko operacyjne	1 721 030,46	1 721 030,46	
Pozostałe wymogi			
Ryzyko koncentracji zaangażowań			
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	1 424 000,00		1 424 000,00
Ryzyko płynności			
Ryzyko wyniku finansowego			
Ryzyko kapitałowe			
Pozostałe ryzyka			
KAPITAŁ REGULACYJNY		8 697 424,27	
KAPITAŁ WEWNĘTRZNY	10 511 424,27		
Łączny współczynnik wypłacalności w%		35,69	
Wewnętrzny współczynnik wypłacalności [%]	29,53		

punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczone regulacyjny wymóg kapitałowy. Dodatkowo Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe oraz dodaje wymogi kapitałowe na pozostałe istotne rodzaje ryzyka.

EKSPOZYCJE NA RYZYKO KONTRAHENTA ART. 439 ROZPORZADZENIA CRR

Bank nie ogłasza informacji w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta, ponieważ w Banku nie występowały instrumenty pochodne oraz transakcje z przyrzeczenie odkupu w rozumieniu art. 439 CRR,

KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art.442)

- Dla wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500,00 złotych, a w przypadku pozostałych klas ekspozycji przeterminowana kwota przekracza 3.000,00 złotych.
- Dla potrzeb naliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych od ekspozycji kredytowych klasyfikowanych do kategorii „normalnej”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, lub „stracone”, stosuje się zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r., w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. Nr 235 poz. 1589 z późniejszymi zmianami) oraz zasady określone w procedurze wewnętrznej w sprawie tworzenia rezerw celowych.
- Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31-12-2018 roku, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią kwotę ekspozycji w okresie od 31-12-2017 roku do 31-12-2018 roku w podziale na klasy przedstawia poniższe zestawienie

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31-12-2018r. w zł	Średnia kwota w okresie od 31-12-2017r. do 31-12-2018r. w zł
1.	ekspozycje wobec rządów centralnych	559 305,00	1 130 874,15
2.	ekspozycje wobec samorządów regionalnych	19 458 275,00	17 418 705,92
3.	Ekspozycje podmiotów sektora publicznego	1 431 320,00	438 326,62
4.	ekspozycje wobec instytucji	232 630 755,00	208 882 889,40
5.	ekspozycje wobec przedsiębiorców	28 378 872,00	29 087 645,92
6.	ekspozycje detaliczne	7 236 492,00	7 581 667,23
7.	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach komercyjnych	49 788 630,00	52 862 411,77

8.	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach mieszkaniowych	26 214 042,00	25 771 160,77
9.	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	- 28 582,00	331 615,54
10.	ekspozycje kapitałowe	3 344 564,00	3 344 654,46
11.	Inne ekspozycje	9 541 825,00	9 938 364,39
RAZEM		378 555 498,00	356 788 316,17

4. Struktura geograficzna ekspozycji w rozbiciu na obszary ważne pod względem istotnych klas ekspozycji według stanu na dzień 31-12-2018 roku – nie występuje.

XII.2) Struktura ekspozycji z podziałem na branże na należności bilansowe według stanu na dzień 31-12-2018 rok przedstawia poniższa tabela w zł.

	Branże	Wartość w zł
1.	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone Odsetki w sytuacji normalnej Odsetki od kredytów zagrożonych - rezerwa - odpis aktualizacyjny - ESP	34 621 195,47 34 572 685,29 0,00 0,00 133 190,91 0,00 2 920,43 0,00 81 760,30
2.	Przetwórstwo przemysłowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone Odsetki w sytuacji normalnej Odsetki od kredytów zagrożonych - rezerwa - odpis aktualizacyjny - ESP	28 065 980,17 27 985 252,15 1 079 240,00 142 381,97 318 714,45 1 081 866,52 318 714,45 59 027,43
3.	Budownictwo Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone Odsetki w sytuacji normalnej Odsetki od kredytów zagrożonych - rezerwa - odpis aktualizacyjny - ESP	6 001 926,31 6 029 500,58 0,00 0,00 10 597,43 0,00 6 523,87 0,00 31 647,83
4.	Handel hurtowy i detaliczny Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone Odsetki w sytuacji normalnej Odsetki od kredytów zagrożonych - rezerwa - odpis aktualizacyjny - ESP	8 741 894,80 8 785 189,93 0,00 2 862 906,00 9 427,80 170 219,51 2 866 607,33 170 219,51 49 021,60
5.	Pozostałe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone Odsetki w sytuacji normalnej Odsetki od kredytów zagrożonych - rezerwa - odpis aktualizacyjny - ESP	16 414 118 99 16 678 526,56 0,00 258 421,21 176 478,86 69 392,58 347 423,21 69 392,58 351 884,43
6.	Administracja publiczna i obrona narodowa ,obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Należności normalne	19 461 898,33 19 457 515,04 0,00

Należności pod obserwacją	0,00
Należności zagrożone	0,00
Odsetki w sytuacji normalnej	5 732,27
Odsetki od kredytów zagrożonych	0,00
- rezerwa	0,00
- odpis aktualizacyjny	1 348,98
- ESP	
Razem zaangażowanie netto w sektorze niefinansowym i budżetu	113 307 014,07

XII.3) Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji według stanu na dzień 31-12-2018 rok przedstawia poniższa tabela w tys. zł.

Wyszczególnienie	7 dni	8-30 dni	1-3 m- cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy
sektor finansowy	58 260	77 737	91 500	14 200	
sektor niefinansowy	31 707	1 138	4 104	5 780	7 889
- gospodarstwa , domowe	13 394	900	2 123	3 687	5 079
- przedsiębiorstwa	18 313	235	1 976	2 078	2 788
- instytucje niekomercyjne		3	5	15	22
sektor budżetowy	41	359	518	801	1 344
pozostałe aktywa	5 425				
zobowiązania pozabilansowe					
Razem	95 433	79 234	96 122	20 781	9 233

Wyszczególnienie	1-2 lat	2-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	powyżej 20 lat
sektor finansowy					
sektor niefinansowy	10 316	16 810	11 657	7 684	1 267
- gospodarstwa domowe	8 150	12 635	9 234	6 802	1 006
- przedsiębiorstwa	2 125	4 099	2 237	762	
-instytucje niekomercyjne	41	76	186	120	161
sektor budżetowy	5 559	8 230	2 606		
pozostałe aktywa	300		600		
zobowiązania pozabilansowe					
RAZEM	16 175	25 040	14 863	7 684	1 167

XII.4) Struktura ekspozycji zagrożonych według wartości bilansowej według stanu na dzień 31-12-2018r. przedstawia poniższa tabela:

a) Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie:

Lp.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	Wartość (w tys. zł)
1.	Należności zagrożone (kredyt i odsetki)	4 140,00
	Kredyty zagrożone, w tym:	3 696,00
	Kredyty przeterminowane	3 696,00
	Rezerwy celowe	3 696,00
	Korekta wartości	0,00
	Odsetki	444,00
	Odpis aktualizacyjny na odsetki	444,00

b) Przedsiębiorcy indywidualni:

Lp.	Osoby prywatne	Wartość (w tys. zł)
1.	Należności zagrożone (kredyt i odsetki)	264,00
	Kredyty zagrożone, w tym:	195,00
	Kredyty przeterminowane	195,00
	Rezerwy celowe	195,00
	Korekta wartości	0,00
	Odsetki	69,00
	Odpis aktualizacyjny na odsetki	69,00

b) Osoby prywatne:

Lp.	Osoby prywatne	Wartość (w tys. zł)
1.	Należności zagrożone (kredyt i odsetki)	176,00
	Kredyty zagrożone, w tym:	309,00
	Kredyty przeterminowane	309,00
	Rezerwy celowe	309,00
	Korekta wartości	0,00
	Odsetki	45,00
	Odpis aktualizacyjny na odsetki	45,00

Wartość bilansowa ekspozycji zagrożonych wynosi 4 199,- tys. zł.

XII.4) Omówienie uzgodnienia zmian stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji zagrożonych, obejmujące:

- 1) opis rodzajów korekt wartości i rezerw,
- 2) salda początkowe,
- 3) kwoty umorzeń należności w ciężar odpisów w danym okresie,
- 4) kwoty rezerw, odpisów aktualizujących albo rozwiązań na szacowane prawdopodobne straty na ekspozycjach w danym okresie, wszelkie inne korekty, w tym korekty wynikające z różnic kursowych, połączeń podmiotów, przejęć i zbycia podmiotów zależnych oraz transferów pomiędzy grupami odpisów i rezerw,
- 5) salda końcowe.

wyszczególnienie	Saldo początkowe w zł	Kwoty należności spisane w danym okresie w zł	Rozwiązanie rezerw w zł	Utworzenie rezerw w zł	Saldo końcowe w zł
Rezerwa od kredytów	4 523 225,03	899 600,53	503 518,50	1 079 240,00	4 199 346,00
Odpis aktualizacyjny na odsetki	265 089,32	35 465,11	44 087,81	372 375,73	557 912,13
Rezerwa na niespłaconą prowizję			6 442,03	7 663,24	1 221,21
Ogółem	4 788 314,35	935 065,64	554 048,34	1 459 278,97	4 758 479,34

1. Rodzaje zabezpieczeń.
 - hipoteka na nieruchomości mieszkalnej,
 - hipoteka na nieruchomości pozostałej,
 - przewłaszczenie,
 - poręczenie, weksel,
 - inne,

Kwotę zabezpieczenia ogranicza się do wysokości aktualnej na dzień analizy wielkości zabezpieczanej

ekspozycji kredytowej.

Na potrzeby procesu wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego, Bank przyjmuje wartość graniczną (limit), dla zaangażowania w dany rodzaj zabezpieczenia:

- 1) hipoteka na nieruchomości mieszkalnej - 35% funduszy własnych,
- 2) hipoteka na nieruchomości pozostałej - 90% funduszy własnych,
- 3) przewłaszczenie - 35% funduszy własnych,
- 4) poręczenie, weksel - 350% funduszy własnych,
- 5) inne - 110% funduszy własnych,

Wyznaczając stopień koncentracji zabezpieczeń ustala się odrębnie dla każdego rodzaju zabezpieczenia różnicę pomiędzy kwotą zabezpieczeń ekspozycji kredytowych, a wartością graniczną. Jeżeli dla co najmniej jednej formy zabezpieczenia (z wyłączeniem kaucji) wystąpi przekroczenie wartości granicznej, Bank oblicza wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie tego ryzyka według następujących kryteriów:

- kwota przekroczenia wartości granicznej przemnażana jest przez wartość odpowiadającą średniej ważonej z wag ryzyka dla zaangażowań występujących w Banku,

XII. 5) Ekspozycje na ryzyko walutowe

W 2018 roku w zakresie ryzyka rynkowego Bank wyznaczał wymóg wyłącznie na ryzyko walutowe. Wymóg kapitałowy na ryzyko walutowe w całym 2018 roku nie wystąpił.

XII.6) Wysokość wskaźnika dźwigni

Wskaźnik dźwigni finansowej oblicza się jako miarę kapitału Tier 1 w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych. Wskaźnik dźwigni na konie roku obrotowego 2018 wynosił:

Wyszczególnienie	31-12-2018 rok
Kapitał Tier 1	38 802,00
Aktywa według wartości bilansowej i zobowiązania pozabilansowe udzielone	366 043 429,00
Wskaźnik dźwigni finansowej	10,60

XI. EKSPOZYCJE KAPITAŁOWE

Bank na dzień 31-12-2018 rok posiada akcje Banku Zrzeszającego SGB-Bank SA w Poznaniu o wartości nominalnej w wysokości 2 438 600,00 zł. Ponadto z racji przynależności do Sytemu Ochrony Instytucjonalnej IPS Bank posiada w Spółdzielni jeden udział o wartości 1 tys. zł. Oprócz akcji Bank posiada Bankowe Papiery wartościowe w wysokości 900,-ty.zł.

XIII. OPIS METODY WYLICZANIA WYMOGU NA RYZYKO OPERACYJNE.

Bank wylicza podstawę do wyznaczania wymogu kapitałowego, jako średnią arytmetyczną za okres trzech lat, wyników obliczonych jako suma poniższych pozycji rachunku zysków i strat Banku, ustalonych zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o rachunkowości, przy czym każda pozycja musi być uwzględniona odpowiednio ze znakiem dodatnim lub ujemnym:

- przychody z tytułu odsetek,
- koszty z tytułu odsetek,
- przychody z tytułu prowizji,
- koszty z tytułu prowizji,
- przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych,
- wynik operacji finansowych,
- pozostałe przychody operacyjne.

Średnią arytmetyczną z ostatnich trzech lat mnoży się wskaźnikiem 15%

XIII. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika głównie z niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz niedopasowania tych pozycji ze względu na stopy referencyjne. Pomiar dokonywany jest z częstotliwością miesięczną. Informacje z zakresu zarządzania ryzykiem stopy procentowej przedkładane są dla Zarządu kwartalnie a dla Rady Nadzorczej półrocznie.

W Banku występuję nadwyżka aktywów na pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, która wynosi :

Aktywa wrażliwe kwota - 340 878,- tys. zł

Pasywa wrażliwe kwota - 155 687,- tys. zł

Nadwyżka aktywów kwota - 185 191,-tys. zł tj. 51,2% sumy bilansowej.

Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych obniża wynik odsetkowy Banku o 1 874 ,- tys. zł.

Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych zmienia bilansową wartość kapitału o 4,8%.

Testy warunków skrajnych dla wartości ekonomicznej o 200 p b i jej wpływu na zmianę stóp procentowych i funduszach własnych kształtowały się w wysokości 256,- tys. zł co stanowi 0,66% fundusz własnych.

W załączeniu:

1.Oświadczenie Zarządu

2.Oświadczenie Zarządu

Bytów, dnia 11-06-2019r.

Sporządził: Sieprawska Stefania

Stanowisko ds. sprawozdawczości, analiz,
I monitorowania ryzyk bankowych

SPECJALISTA

Stefania Sieprawska

Zaakceptował: Jolanta Murawska
Prezes Zarządu

PREZES ZARZĄDU

Jolanta Murawska

Zaakceptował: Zarząd Banku Spółdzielczego w Bytowie

Protokół Nr 38/2019 z dnia 13.06.2019r.

ZARZĄD
BANKU SPÓDZIELCZEGO
BYTOWIE

Weryfikowano

INSPEKTOR
ds. zgodności

Lucyna Szafranowska